

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«Затверджую»

**Ректор СНАУ,
академік НААН України
_____ В.І. Ладика
«___» _____ 2018 р.**

ЛІСОВІ РОЗСАДНИКИ ТА НАСІННИЦТВО

ПРОГРАМА
навчальної практики з дисципліни
підготовки бакалаврів
спеціальності 205 Лісове господарство

(Шифр дисципліни за ОП ВБС 1.9)

2018 рік

Розроблено та внесено: кафедрою садово-паркового та лісового господарства факультету агротехнологій та природокористування Сумського національного аграрного університету.

Розробники програми: Мельник Т.І., завідувач кафедри садово-паркового та лісового господарства, кандидат біологічних наук, доцент;

Сурган О.В., старший викладач кафедри садово-паркового та лісового господарства.

Рецензенти: Кирильчук К.С., кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та ботаніки СНАУ;

Глупак З.І., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва СНАУ.

Обговорено:

На засіданні навчально-методичної ради факультету агротехнологій та природокористування,

« » 2018 р., протокол №

На засіданні методичної ради СНАУ,

«__» _____ 201__р., протокол №_____.

Рекомендовано до затвердження за спеціальністю 205 Лісове господарство

Вченою радою СНАУ «__» _____ 2018 р., протокол №_____.

ВСТУП

Програма навчальної практики з дисципліни «Лісові розсадники та насінництво» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 205 Лісове господарство.

Навчальна практика – невід’ємна і обов’язкова складова курсу «Лісові розсадники та насінництво», що є базовим при підготовці майбутнього фахівця лісового господарства. Вона дозволяє студентам ознайомитися з організацією і діяльністю деревних розсадників різного цільового призначення (лісових, декоративних, плодових), чинною нормативно-довідковою літературою та особливостями виробництва садивного матеріалу різних видів.

1. Мета та завдання навчальної практики

1.1. Метою проходження навчальної практики з дисципліни «Лісові розсадники та насінництво» є:

закріплення теоретичних знань студентів у виробничих умовах, набуття і поглиблення практичних вмінь виконання різних видів робіт, пов’язаних з вирощуванням садивного матеріалу деревних рослин та його використанням для створення лісових насаджень, озеленення і створення садів.

Місце проходження практики – навчальна лабораторія сучасних технологій вирощування декоративних рослин СНАУ.

1.2. Основними завданнями навчальної практики з дисципліни «Лісові розсадники та насінництво» є:

- засвоєння практичних умінь і навичок робіт із вирощування сіянців;
- засвоєння практичних навичок виконання робіт у шкільному відділенні з вирощування лісових, декоративних і плодових саджанців;
- виконання робіт із садіння лісових культур.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: основні теоретичні положення насінництва та розсадництва; основи організації лісонасінневої справи та лісових розсадників; загальну агротехніку вирощування садивного матеріалу; технологію виробництва різних видів садивного матеріалу деревних порід; особливості розмноження і вирощування садивного матеріалу основних деревних культур;

вміти: користуватися навчальною, науково-методичною та нормативно-довідковою літературою; розрахувати виробничі та допоміжні площі розсадника; проводити догляд за садивним матеріалом деревних рослин.

Відповідно до навчального плану для виконання програми практики з дисципліни «Лісові розсадники та насінництво» відводять 36 академічних годин. Практика триває 1 академічний тиждень. Керівництво практикою здійснюють: науково-педагогічний, допоміжний та обслуговуючий персонал кафедри, інженерно-технічний персонал базових підприємств і установ.

Перед початком навчальної практики проводять інструктаж із правил техніки безпеки під час виконання лісокультурних робіт.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Зміст практики

2.1. Зберігання і підготовка насіння до посіву.

2.2. Складання схематичного плану організації території деревного розсадника.

2.3. Інвентаризація сіянців і саджанців.

2.4. Засвоєння практичних навичок робіт із вирощування сіянців.

2.5. Засвоєння практичних навичок виконання робіт у шкільному відділенні з вирощування лісових, декоративних і плодових саджанців.

2.6. Виконання робіт із садіння лісових культур.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва та стислий зміст роботи або заходу	Кількість робочих днів
1	Зберігання і підготовка насіння до посіву. Зміст завдання: ознайомитись з упорядкуванням шишкосушарки, насіннесховища та приміщення для зберігання і стратифікації насіння. Вивчити та описати способи зберігання насіння та особливості стратифікації і підготовки насіння до посіву.	1
2	Складання схематичного плану організації території деревного розсадника. Зміст завдання: за допомогою мірної стрічки заміряти розміри виробничих і службових частин розсадника, накреслити схематичний план організації території розсадника (М 1:1000-2000). Визначити площу виробничих і службових частин.	1
3	Інвентаризація сіянців і саджанців. Зміст завдання: виконати інвентаризацію сіянців методом діагональних ходів і саджанців методом суцільного обліку. Описати інвентаризацію сіянців методом облікових ділянок та саджанців методом вибіркового обліку.	1
4	Засвоєння практичних навичок робіт із вирощування сіянців. Зміст завдання: провести передпосівний обробіток ґрунту, опанувати техніку посіву насіння вручну і ручною сівалкою, висіяти насіння листяних і хвойних порід, провести догляди за посівами до появи сходів, здійснити викопування, вибирання і сортування сіянців та їх прикопування на тимчасове зберігання.	1
5	Засвоєння практичних навичок виконання робіт у шкільному відділенні з вирощування лісових,	1

	декоративних і плодових саджанців. Зміст завдання: оцінити якість передсадивного обробітку ґрунту, підготувати сіянці до садіння, промаркувати площу садіння, здійснити садіння сіянців і здерев'янілих живців у шкілку під меч Колесова та лопату, перевірити якість посадки. Виконати роботи з догляду за надземною частиною саджанців: зрізування щеплених дичок, видалення секатором порослевини, пінцирування бічних пагонів, вирізування пагонів потовщення на кільце, ревізію окулянтів, закладання і формування крони. Провести викопування саджанців, їх сортування і прикопування на тимчасове зберігання.	
6	Виконання робіт із садіння лісових культур. Зміст завдання: підготувати сіянці до садіння під меч Колесова, провести технічне приймання виконаних лісокультурних робіт.	1

Обладнання та інструменти

Дерев'яні кілочки, шнури, мірна стрічка, лінійка, шаблони, чинні стандарти на сіянці, ручна сівалка СЛ-1, посівні дошки, маркер, сапки, лопати, граблі, насіння, відра, матеріал для мульчування, шлейф-борона, сіянці, меч Колесова, лопати, компоненти для приготування бовтанки, секатори, садові ножі, садова пилка, садовий вар.

Вимоги до звіту

Кожен студент у кінці практики зобов'язаний представити:

Звіт з практики, у якому повинна бути коротко і конкретно описана виконана студентом робота в період практики; який перевіряється, затверджується керівником практики і зберігається на кафедрі. Оформлений на папері формату А4, обсяг 3-5 сторінок друкованого тексту, повинен мати наскрізну нумерацію сторінок, поточні щоденні записи та висновки.

3. Рекомендована література

Базова

1. Лісові культури / Гордієнко М. І., Гузь М. М., Дебринюк Ю. М., Маурер В. М. - Львів: Камула, 2005. - 608 с.
2. Маурер В. М. Декоративне розсадництво з основами насінництва Навчальний посібник. — К.: Видавництво, 2006. — 270 с.
3. Декоративне розсадництво: навчальний посібник / Маурер В. М. – Вінниця: Нова Книга, 2007. – 264 с.

Допоміжна

1. Соколова Т. А. Декоративное растениеводство. Древодводство / Т. А. Соколова. – М.: АСАДЕМА, 2004. – 345 с.
2. Калініченко О. А. Декоративна дендрологія. Навч. посібник / О. А. Калініченко. – К.: Вища школа, 2003. – 199 с.
3. Логгінов Б.Й., Кальной П.Г., Васильченко П.А. Лісове насіння та деревні розсадники. – К.: Вид-во УАСГН, 1980. – 210 с.

4. Кальной П.Г. Лесной питомник. — Киев, 1977. — 123 с.
5. Справочник по лесосеменному делу. — М.: Лесн. пром-сть, 1978. — 355 с.
6. Бочаров В.С., Никулин Ф.М. Выращивание посадочного материала в механизированных питомниках. — М.: Лесн. пром-сть, 1979. — 96 с.
7. Справочник по лесным культурам. — М.: Лесн. пром-сть, 1983. — 280 с.
8. Механизация зеленого хозяйства: Справочник /В.А. Зотов, Г.П. Ильин, М.М. Шумков. — М.: Стройиздат, 1985. — 440 с.

Інформаційні ресурси

1. http://www.lvivlis.com.ua/uk/forest_nurseries/
2. <http://www.botsad.nltu.edu.ua/uk/decimplement.html>
3. <http://www.agro-business.com.ua/html>
4. http://studopedia.ru/15_67573_osoblivosti-viroshchuvannya-shcheplenogo-sadivnogo-materialu.html

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання - залік.

В процесі проведення практики поточний контроль здійснюється в наступних формах:

Форми контролю	Терміни контролю
перевірка звіту з практики	в кінці практики
перевірка щоденнику	по ходу та в кінці практики
залік	в кінці практики

5. Засоби діагностики успішності навчання — захист звіту з практики.

Підсумкова оцінка визначається шляхом переводу викладачем сумарного модульного балу з дисципліни у традиційну академічну оцінку національної шкали.

Критерії оцінки знань та вмінь студентів-практикантів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90–100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
69-74	D	
60-68	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Підведення підсумків практики

Підсумки навчальної практики підводяться у процесі складання студентом заліку керівнику практики.

Студенти, які виконали всі завдання згідно програми практики, оформили відповідно всім вимогам індивідуальне завдання, звіт, отримують залік в останній день практики.

Студент, який не виконав програму практики і отримав менш ніж 60 балів при складанні заліку, направляється на практику вдруге в період канікул або відраховується з навчального закладу.

Результати складання заліку заносяться до екзаменаційної відомості, проставляються у заліковій книжці студента і журналі обліку успішності.